Eesti Autorite Ühing

Erandid, millal võivad EAÜ liikmeks olevad autorid ise oma muusikateoste kasutamise osas kokkuleppeid sõlmida

Autorid, kes on astunud EAÜ liikmeks või kliendiks ja sõlminud EAÜ-ga liikme- või kliendilepingu (edaspidi **liikmeleping**), peavad arvestama sellega, et kogu EAÜ-ga sõlmitud lepingu kehtivuse aja jooksul ei saa nad ise oma varalisi õigusi teostada. Seda teeb nende eest EAÜ.

See tähendab, et pärast seda, kui autor on EAÜ-ga lepingu sõlminud, toimub autori poolt loodud muusikateoste kasutamislubade saamine ja teoste kasutamise eest tasude maksmine läbi EAÜ. Leping, mille autor sõlmib EAÜ-ga, hõlmab kõiki autori poolt loodud ja lepingu kehtivuse ajal loodavaid muusikateoseid (v.a muusikalised draamateosed). Sama kehtib ka autorite pärijate ja muusikakirjastajate suhtes, kes on sõlminud EAÜ-ga lepingu.

Samas on EAÜ liikmeks saanud isikul teatud juhtudel ka endal õigus oma varalisi õigusi teostada. Alljärgnevalt on ära toodud juhtumid, millal EAÜ-ga lepingu sõlminud autor (või tema pärija või muusikakirjastaja) võib ise anda loa teose kasutamiseks.

Muusikalised draamateosed ehk nn „suured õigused“

EAÜ ja muusikateose autori vahel sõlmitud leping ei hõlma muusikalisi draamateoseid. Põhjus on selles, et kollektiivse esindamise organisatsioonid üldjuhul „suurte õigustega“ ei tegele. „Suurte õiguste“ (inglise keeles „grand right“) all mõeldakse muusikaliste draamateose (nagu näiteks ooper, operett, muusikal, ballett) kasutusõigusi. Seega kui tegemist on muusikalise draamateosega, siis on sellele muusika loonud autor õigustatud ise andma lubasid vastava muusikalise draamateose üldsusele suunamiseks.

Kui autor soovib, siis võib EAÜ tema eest teatriga vastava kokkuleppe sõlmida, kuid sel juhul peab autor sõlmima EAÜ-ga eraldi lepingu, millega ta annab EAÜ-le enda esindamise õiguse konkreetse muusikalise draamateose osas.

Samas peavad muusikaliste draamateoste autorid arvestama sellega, et juhul, kui nad on sõlminud EAÜ-ga liikmelepingu, on alljärgnevatel juhtudel nende eest kasutuslubasid õigustatud andma siiski EAÜ:

1. kui kasutatakse katkendit muusikalisest draamateosest.

    Näiteks on EAÜ-l õigus anda televisiooni- ja raadioteenuse osutajatele lubasid ja küsida tasu muusikalise draamateose katkendi edastamise eest, mis on lühemad kui 20 minutit (televisioonis edastamise korral) või 25 minutit (raadios edastamise korral), v.a juhul kui vastav katkend on koondversiooni või terve vaatuse kujul;

2. kui kasutatakse eraldi üksikuid muusikalises draamateoses sisalduvaid teoseid.

    Näiteks esitatakse kontserdil või edastatakse raadios mingit muusikalisest draamateosest pärinevat laulu;

3. tegemist on muusikalise draamateose kontsertversiooniga.

Reklaam

Reklaam on kasutusvaldkond, kus igal EAÜ liikmeks oleval autoril peab olema õigus endal otsustada, kas ta soovib tema poolt loodud teost siduda mingi teenuse osutamise või kauba müügi suurendamise või ürituse edendamise huvides toodetud reklaamiga. Kui autor otsustab reklaami tootjale (või tellijale) vastava kasutusloa anda, siis tuleb tal endal teose kasutamise ees makstava tasu suuruses kokku

leppida. Soovi korral võib autor pöörduda ka EAÜ poole ja paluda, et EAÜ teda esindaks ja kogu asjaajamise vastava reklaami tootjaga enda peale võtaks.

Noodid ja laulusõnad

Juhul, kui soovitakse kasutada muusikateoste noote või eraldi laulusõnu, siis nende kasutusõiguste saamine ei käi läbi EAÜ, vaid autor on õigustatud ise ütlema, kas ta lubab avaldada (reprodutseerida) ja levitada oma muusikateose noote või eraldi laulusõnu ning millistel tingimustel. Kuid laulusõnade puhul tuleb arvestada sellega, et see erand ei kehti juhtumitele, kus laulusõnu Interneti vahendusel üldsusele kättesaadavaks tehakse, samuti kui laulusõnu reprodutseeritakse teksti- ja andmekaeve eesmärkidel väljaspool teadusuuringuid. Nende viimasena märgitud kasutusõiguste andmine käib ainult läbi EAÜ.

Teater

Olemasolevate muusikateoste kasutamine nii sõnalavastustes kui ka muusikalistes lavastustes toimub EAÜ loal.

Ainult juhul, kui tegemist on konkreetse lavastuse jaoks spetsiaalselt loodud muusikateosega, võib EAÜ liikmeks olev autor ise otse teatriga kokku leppida oma teose avaliku esitamise tingimustes, kuid sellise kokkuleppe võib EAÜ liikmeks autor teatriga sõlmida ainult konkreetse lavastuse Eesti territooriumil toimuvate etenduste osas.

Seega kui autor otsustab antud erandile tuginedes ise anda teatrile loa (litsentsi) oma muusikateose esitamiseks, tuleb tal endal teatriga kokku leppida, kui palju teater talle selle loa andmise eest litsentsitasu maksab. Kuna sellisel juhul on tegemist spetsiaalselt konkreetse lavastuse jaoks loodud muusikateosega, siis tuleks autoril teatriga kokku leppida ka tasus, mida teater maksab autorile muusikateose loomise eest. Teater omakorda on kohustatud sellise lavastuse mängukavva võtmisel EAÜ-le teatama, et ta on sõlminud lepingu otse autoriga.

Televisioon ja raadio

EAÜ lubab oma liikmeks olevatel autoritel sõlmida otselepinguid televisiooni- ja raadioteenuse osutajatega juhul, kui tegemist on spetsiaalselt konkreetse saate jaoks loodud tunnusmuusikaga.

Tunnusmuusika on muusika, mida kasutatakse korduvalt saate või programmi ajal ja/või selle alguses ja/või lõpus vastava saate või programmi tunnusena ja/või teistest saadetest või programmidest eristamiseks. Juhul, kui tunnusmuusika tellija ja autor on sõlminud kokkuleppe, mille kohaselt tunnusmuusika tellija on maksnud autorile mitte ainult tunnusmuusika loomise vaid ka varaliste õiguste kasutamise eest, ei saa autor sellise tunnusmuusika raadio või televisiooni kaudu edastamise eest EAÜ kaudu enam tasu nõuda.

Audiovisuaalsed teosed – filmid ja telesaated

Olemasolevate muusikateoste salvestamiseks peavad filmi- või telesaadete tootjad (sh televisiooniteenuse osutajad) saama kasutusloa EAÜ-lt ja selle eest tasu maksmine toimub samuti ainult EAÜ vahendusel.

Juhul kui tegemist on muusikateosega, mis on autori poolt loodud filmitootja või televisiooniteenuse osutaja tellimusel spetsiaalselt konkreetse filmi või telesaate jaoks, võib autor vastava muusikateose salvestamise (st. reprodutseerimise ehk kopeerimise) eest makstava tasu suuruses ja tasu maksmise korras ise vastava filmi või saate tootjaga kokku leppida. See kehtib aga ainult filmi või telesaate esimese koopia kohta. Edasisele kopeerimisele (täiendavad koopiad filmi või saate edastamiseks või avalikuks esitamiseks või DVD-del või muudel videokandjatel levitamiseks) see õigus ei laiene ja seega tuleb filmi või telesaate edasisel kopeerimisel saada muusikateose salvestamiseks luba EAÜ-lt.

Kui vastavat filmi esitatakse avalikult kinos või muus üldsusele avatud kohas, siis toimub filmis oleva muusika avaliku esitamise õiguse saamine ainult läbi EAÜ ja seda ka vastava filmi jaoks spetsiaalselt loodud muusika osas. Sama kehtib ka filmi või telesaate edastamise korral televisioonis, kus EAÜ poolt

televisiooniteenuste osutajatele antud muusikateoste edastamise luba ja televisiooniteenuse osutajate poolt EAÜ-le selle eest makstav tasu hõlmab nii vastava filmi või telesaate jaoks spetsiaalselt loodud muusikateoseid kui ka olemasolevaid muusikateoseid.

Avalik koosolek

EAÜ liikmeks oleval autoril on õigus ise otsustada, kas ta soovib siduda end ja oma teost mingi väljakul, pargis, teel, tänaval või muus avalikus kohas toimuva koosoleku, demonstratsiooni, miitingu, piketi, rongkäigu või muu meeleavaldusega. Kusjuures vabas õhus toimuva avaliku koosoleku puhul on selle korraldaja kohustatud koosoleku politseis registreerima ehk politseile teatama koosoleku korraldamisest. Kui autor otsustab oma teose esitamiseks sellisel avalikul koosolekul loa anda, tuleb tal endal koosoleku korraldajaga tasu saamiseks kokkulepe sõlmida.

EAÜ poolt toimub kasutuslubade andmine muusikateoste esitamiseks ainult avalikul üritusel ehk meelelahutus- või lõbustusüritusel, võistlusel, etendusel, kaubandusüritusel või muul sellesarnasel inimeste koos olemise üritusel, mis toimub üldsusele avatud kohas, või ka kohas, mis pole küll üldsusele avatud, kuid kus viibib määramata arv isikuid väljastpoolt perekonda ja lähimat tutvusringkonda.

Avaliku ürituse tarbeks loodud tunnusmuusika ehk signatuur

Autor võib sõlmida otselepinguid konkreetse Eesti territooriumil toimuva avaliku ürituse jaoks tunnusmuusika loomiseks ja selle kasutamiseks. Sellisel juhul maksab tunnusmuusika tellija autorile nii tunnusmuusika loomise kui ka selle tunnusmuusika vastaval üritusel avaliku esitamise eest.